

I gang for 1 million

Det behøver ikke at koste en bondegård at komme i gang som ung landmand

Alders- og gældsbyrden i landbruget har skabt en fastlåst situation, hvor meget få, unge landmænd har råd til at gå ind i erhvervet, og ældre landmænd har svært ved at sælge gårdene, fordi de er meget store og meget dyre. Det betyder, at der ikke er de store forventninger om at komme til at være selvstændig ejer af en landbrugsbedrift blandt de landmænd,

der bliver uddannet i disse år. Den opfattelse vil Økologisk Landsforening gerne udfordre, og sammen med otte af landets landbrugsskoler arrangerer foreningen i efteråret et forløb for alle landets agrarøkonom-studerende med titlen 'I gang for 1 million'.

Økologi & Erhverv bringer som optakt til konkurrencen beretningerne fra tre unge landmænd, der er kommet godt i gang uden stor gæld. I denne udgave af avisen kan du møde Trine Sund Kammersgaard og Gert-Jan Jonkers. I næste udgave et det økologisk kyllingproducent Christian Mortensen, der fortæller om sin vej ind i landbruget.

Det bedste job, jeg nogensinde har haft

Trine Sund Kammersgaard levede op til alle forventningerne til en pige med pæren i orden. Drevet af sin egen nysgerrighed og interesse for dyr blev hun agronom og PhD, inden hun mærkede efter, hvad det egentlig var, hun havde lyst til. Nu stortrives hun på grisemarken

GENERATIONSSKIFTE

TEKST OG FOTO: IRENE BRANDT

Trine Sund Kammersgaard er uddannet agronom og har skrevet PhD om grises adfærd og velfærd. Og med denne akademiske baggrund fik hun job i en lokal landbrugsrådgivning,

hvor hun skulle rådgive konventionelle svineproducenter og optimere deres produktion ud fra nøgletal, så det meste af tiden sad hun bag en computer.

- Som barn var jeg altid udenfor og sammen med dyrene; men når man har hovedet skruet rigtigt på, så sluses man igennem uddannelsessystemet og ender med at sidde bag en computer; men det var ikke det, jeg havde lyst til, fortæller Trine Sund Kammersgaard. Hun bor sammen med sin mand og deres tre børn i Villerslev i Thy.

Hendes barselsorlov med familiens 3. barn blev vendepunktet.

- Sammen med naboerne havde vi i nogle år opfedet grise på græs til eget forbrug, og det kunne jeg rigtig godt lide at arbejde med. Da jeg så var på barsel i 2016, anskaffede jeg mig fire søer, og de fik tilsammen 41 grise. 30 blev solgt direkte til aftagerne, og 11 blev solgt til Friland. Så det

var jo gået godt, og jeg regnede ud, at jeg lige kunne nå endnu et kuld grise, inden min barselsorlov var slut. Derfor kontaktede jeg en lokal, økologisk svineopdrætter for at høre, om han mon kunne tænke sig at aftage tre kuld fravænnede grise. Det ville han gerne, men han ville faktisk også gerne købe mange flere! fortæller Trine Sund Kammersgaard.

Hun behøvede ikke lang betænkningstid, før hun bestilte de første gylte, som skulle danne grundlag for et sohold på 100 søer. Med hjælp fra sit netværk gik hun i gang med at lave budget og forretningsplan, gik i banken og lånte 1,36 mio. kr., fik en kassekredit på 450.000 kr., lejede jord af naboen, lavede aftaler med naboer om køb af halm og grovfoder samt købte hytter og 100 søer.

- Og nu har jeg det bedste job, jeg nogensinde har haft, siger en glad Trine Sund Kammersgaard.

Sociale grise

Da Trine Sund Kammersgaard besluttede sig for 100 søer, var det ud fra en kalkule, der viste, at det skulle hun være i stand til at passe uden hjælp; men virkeligheden har vist sig at være en anden, så i dag har hun en medarbejder, der er ansat 20 timer om ugen.

De 100 søer skal i løbet af året fare to gange hver og levere i alt 2200 grise.

- Jeg er startet ud med søer fra DanAvl, som er LY'er befrugtet med duroc-sæd. De er rigtig rigtig gode til at passe grisene, men de får desværre meget store kuld, og selv den bedste so kan ikke passe 20 levendefødte på 14 patter. Jeg vil gerne have søer, der ikke får flere grise, end de selv kan passe. Derfor har jeg investeret i 20 polte fra Topigs Norsvin i håb om, at de får færre og stærkere grise i hvert kuld og derfor en bedre overlevelse hos pattegrise-

ne siger Trine Sund Kammersgaard.

Ude på grisemarken er det mere end tydeligt, at de nye polte er væsentligt forskellige fra de øvrige dyr på marken. Straks Trine Sund Kammersgaard stiger af sin ATV og går ind i folden, er hun omringet af en flok meget nysgerrige og kælnepolte, som vil klappes og kløs. I nabofolden går DanAvl poltene, og da Trine Sund Kammersgaard går ind i flokken, er deres første reaktion at flygte, men lidt efter lidt besinder de sig og kommer hen for at snuse og blive klappet.

Det løber rundt

Når Trine Sund Kammersgaard kigger tilbage på de sidste 1½ år som økologisk griseproducent, kan hun konstatere, at det er blevet dyrere, end forventet at starte virksomheden.

- Men det løber rundt - og man kan nu engang ikke forudse alt. Nogle gange er der bare brug for ting, man ikke havde budgetteret med, siger Trine Sund Kammersgaard.

En udfordring har været, at der ikke var hverken maskiner eller redskaber på det nedlagte landbrug, familien bor på.

- Personligt er jeg parat til at strække mig meget langt for ikke at komme til at sidde på et kontor igen. Og mit råd til andre unge, der gerne vil i gang med en landbrugsproduktion, er, at deres drøm godt kan realiseres - men ikke nødvendigvis i den form, de først forestillede sig; men kan man finde ud af at rette sine planer til efter virkeligheden, så skal det nok gå, siger Trine Sund Kammersgaard. Hun tilføjer:

- For mig var det vigtigt i første omgang at have afsætningen på plads, og derefter at jeg kunne leje jorden meget tæt på, hvor vi bor, og låne pengene til projektet. Ved at leje jord og have grisene udenfor året rundt blev projektet overskueligt. Alt, hvad jeg har investeret i, kan i princippet flyttes et andet sted hen, hvis det skulle blive nødvendigt. Så jeg er i gang for et overskueligt lånebeløb, og jeg er ikke mere bundet geografisk, end at det kan ændres på. Jeg vil dog helst blive, hvor jeg er, og lave lige præcis dét, jeg gør i dag også om fem eller ti år.

Trine Sund Kammersgaard har anskaffet sig 20 meget kælnepolte fra Topigs Norsvin, som skal sikre, at besætningen på sigt får færre grise i hvert kuld.